

EU-note

Til orientering af Europaudvalget og Beskæftigelsesudvalget

Annulationssøgsmål og direktivet om mindsteløn

Sammenfatning

Det diskuteres, om Danmark skal forsøge at få erklæret EU-direktivet om mindsteløn ugyldigt gennem et såkaldt "annulationssøgsmål". Senest har EL og SF indkaldt til [forespørgselsdebat](#) om sagen, ligesom spørgsmålet omtales i [regeringsgrundlaget](#).

Denne EU-note giver en kort gennemgang af, hvad annulationssøgsmål i EU er. Først refereres det retslige grundlag og centrale procesmæssige forhold. Til sidst omtales to relativt nylige danske annulationssøgsmål, der førte til henholdsvis en sejr (bromerede flammehæmmere) og et nederlag (hektarstøttesagen).

Fristen for at anlægge et annulationssøgsmål i forhold til direktivet om mindsteløn er den 18. januar 2023.

6. januar 2023

Kontaktperson:
Andreas Sommer
Møller (3146)
EU-konsulent

I. Hvad er et annulationssøgsmål, og hvad er de vigtigste procesmæssige spørgsmål?

EU's medlemsstater kan forsøge at få erklæret nylig vedtaget EU-lovgivning ugyldig ved at anlægge et annulationssøgsmål ved EU-Domstolen.

Det retslige grundlag (hjemlen) for annulationssøgsmål er Traktaten om den Europæiske Unions Funktionsmåde (TEUF) [artikel 263](#), hvor der bl.a. står følgende:

"Den Europæiske Unions Domstol prøver lovligheden af lovgivningsmæssige retsakter, af retsakter vedtaget af Rådet, Kommissionen eller Den Europæiske Centralbank, bortset fra henstillinger og udtalelser, samt af de af Europa-Parlamentets og Det Europæiske Råds retsakter, der skal have retsvirkning over for tredjemand.

[...]

I denne henseende har Domstolen kompetence til at udtale sig om klager, der af en medlemsstat, af Europa-Parlamentet, af Rådet eller af Kommissionen indbringes under påberåbelse af inkompetence, væsentlige formelle mangler, overtrædelse af traktaterne eller af retsregler vedrørende deres gennemførelse samt magtfordrejning.”

Et EU-land¹ kan med andre ord påberåbe sig følgende retslige grunde til, at Domstolen skal annullere en EU-retsakt:

- Inkompetence.
- Væsentlige formelle mangler.
- Overtrædelse af traktaterne eller af retsregler vedrørende deres gennemførelse.
- Magtfordrejning.

Hvordan beviser man mangel på kompetence?

I den danske debat om mindstelønsdirektivet fremhæver tilhængere af at anlægge et annulationssøgsmål ofte, at der ikke er hjemmel i TEUF til, at EU kan regulere lønforhold.

Hvis dette argument danner udgangspunkt for et annulationssøgsmål, kan det tænkes at blive begrundet med en påstand om ”inkompetence”, men formentlig også med, at der er sket en ”overtrædelse af traktaterne”. I praksis kan de to begrundelser være svære at skelne fra hinanden.

En påstand om manglen på kompetence vil kræve, at sagsøger kan bevise, at den omstridte retsakt går ud over, hvad EU har hjemmel til at vedtage i henhold til traktaterne, og at EU derfor har overtrådt princippet om de tildelte kompetencer.

Dette princip udspringer af Traktaten om den Europæiske Union (TEU) [artikel 5, stk. 2](#). Som det fremgår af denne bestemmelse, har EU kun de kompetencer, som medlemsstaterne har tildelt Unionen:

”I medfør af princippet om kompetencetildeling handler Unionen kun inden for rammerne af de beføjelser, som medlemsstaterne har tildelt den i traktaterne, med henblik på at opfylde de mål, der er fastsat heri. Beføjelser, der ikke er tildelt Unionen i traktaterne, forbliver hos medlemsstaterne.”

¹ Udover medlemsstater kan Rådet, Kommissionen eller (i visse tilfælde) Europa-Parlamentet anlægge annulationssøgsmål ved EU-Domstolen. Privatpersoner og virksomheder kan også anlægge annulationssøgsmål, hvis de er individuelt og umiddelbart berørt af den omtvistede EU-lovgivning.

Hvad kan der komme ud af et annulationssøgsmål?

Hvis klager får medhold, kan EU-Domstolen erklære hele retsakten eller blot dele af den for ugyldig. Denne såkaldte "retsvirkning" af annulationssøgsmål fremgår af [TEUF artikel 264](#):

"Såfremt klagen findes berettiget, erklærer Den Europæiske Unions Domstol den anfægtede retsakt for ugyldig. Domstolen angiver dog, dersom den skønner det nødvendigt, hvilke af den annullerede retsakts virkninger der skal betragtes som bestående."

Hvem tager stilling til annulationssøgsmål?

Annulationssøgsmål anlægges ved EU-Domstolen (EUD). Hvis sagen anlægges af en medlemsstat imod Europa-Parlamentet og/eller Rådet, behandles den som hovedregel af EUD.

Dette gælder dog ikke Rådets retsakter om statsstøtte, dumping og gennemførelsesbeføjelser. De behandles i stedet af domstolens lavere instans, Retten.

Det må altså forventes, at et eventuel annulationsmål om mindstelønsdirektivet vil blive behandlet af EUD.

Hvad er tidsfristen for at anlægge et annulationssøgsmål?

Tidsfristen for at anlægge et annulationssøgsmål er to måneder efter offentliggørelsen i EU-Tidende. Dertil skal der lægges en periode som følge af reglerne for EU-Domstolens behandling af sager (Domstolens procesreglement).

Fristen for at anlægge et annulationssøgsmål i forhold til direktivet om mindsteløn er den 18. januar 2023.

Kan EU-landene vente med at implementere direktivet om mindsteløn i national lov, til et eventuelt annulationssøgsmål er afgjort?

Det er usikkert, hvor lang tid der vil gå, før et eventuelt annulationssøgsmål om mindstelønsdirektivet er afgjort. Ifølge [EU-Domstolens årsrapport 2021](#) tager sager ved Domstolen i gennemsnit 16,6 måneder.

Det er derfor interessant, om anlæggelsen af annulationssøgsmål har "opsættende virkning". Dvs. om EU-landene kan vente med at implementere direktivet om mindsteløn i national lov, til et eventuelt annulationssøgsmål er afgjort.

[TEUF artikel 278](#) giver svaret: *"Indbringelse af klager for Den Europæiske Unions Domstol har ikke opsættende virkning. Domstolen kan dog, hvis den skønner, at forholdene kræver det, udsætte gennemførelsen af den anfægtede retsakt."*

Fristen for at implementere direktivet om mindsteløn er senest den 15. november 2024.

I faktaboksen til sidst i nærværende EU-note er der link til et notat fra juni 2022, hvor den daværende regering gennemgår den endelige direktivtekst, herunder betydningen for danske forhold.

II. Nyere danske annulationssøgsmål

EU-konsulenten har umiddelbart kunnet identificere to danske annulationssøgsmål siden år 2000. I det følgende gennemgås de to sager kort.

Bromerede flammehæmmere

Sagen om bromerede flammehæmmere blev anlagt af Danmark og Europa-Parlamentet imod Kommissionen den 11. januar 2006.

Sagen handlede kort fortalt om en kommissionsbeslutning, som fjernede en bestemt type af bromerede flammehæmmere (deca-BDE) fra listen over farlige stoffer forbudt i elektrisk og elektronisk udstyr. Bromerede flammehæmmere er kemikalier, der forhindrer brand.

Den grundlæggende påstand i annulationssøgsmålet var, at Kommissionen ikke havde overholdt sin pligt til at bevise, at der *ikke* eksisterede bedre alternativer til deca-BDE.

Domstolen støttede Danmark og Europa-Parlamentet, og Domstolen annullerede således Kommissionens beslutning. Dommen blev afsagt den 1. april 2008.

Hektarstøttesagen

Danmark anlagde sag imod Kommissionen den 19. marts 2009 i den såkaldte hektarstøttesag.

Sagen handlede i grove træk om, at Danmark ønskede at få annulleret Kommissionens beslutning fra i 2009 om, at Danmark ikke skulle have refunderet et beløb på knap 750 mio. kr. i EU-landbrugsstøtte (hektarstøtte).

Udelukkelsen var især begrundet med, at Danmark ikke havde overholdt krav til udtagne arealer (brak).

Sagen endte med, at Retten frifandt Kommissionen. Dommen blev afsagt den 3. juli 2012.

Vil du vide mere?

Annulationssøgsmål

Der er en kort omtale af annulationssøgsmål i "[Sådan arbejder EU](#)".

Oxford University Press kommenterer TEUF artikel 263 [her](#).

Europa-Parlamentets forskningsenhed introducerer til annulationssøgsmål [her](#).

Direktivet om mindsteløn

Den endelige direktivtekst findes [her](#).

Den daværende regering gennemgik i juni 2022 den endelige direktivtekst [her](#).

Bromerede flammehæmmere

Selve dommen og en EU-note om sagen er tilgængelig [her](#).

Hektarstøttesagen

Der findes en EU-note om sagen [her](#). Der er yderligere information under "Relaterede dokumenter".

Dette dokument er udarbejdet af Folketingets Administration til brug for medlemmer af Folketinget. Efter ønske fra Folketingets Præsidium understøtter Folketingets Administration det parlamentariske arbejde i Folketinget, herunder lovgivningsarbejdet og den parlamentariske kontrol med regeringen ved at yde upartisk faglig bistand til medlemmerne. Faglige noter udarbejdet af Folketingets Administration er i udgangspunktet offentligt tilgængelige.